

E Ester

O kralis kerel bari hoscina

¹ Kada hin oda, so pes ačhila akor, sar sas kralis o Ahasver*, savo lidžalas šel the bišuefta (127) provinciji (kraji) andral e Indija dži pro Kuš†. ² Andre ola dživesa o kralis Ahasver bešelas pro tronos, so sas andro kraliskero foros Šušan. ³ Sar imar kralinelas trito berš, kerda bari hoscina a vičinda peskera bara rada the savoren uradņiken; paš leste sas mek o princi, o velitelja the o guvernera andral o phuva Perzija the Medija.

⁴ O kralis lenge sikavelas 180 dživesa peskero barvalipen, baripen the šukariben andre peskero krališagos. ⁵ Sar pregeľa oda časos, kerda bari hoscina prekal savore manuša, save sas andro kraliskero foros Šušan; prekal o nekbarvaleder dži ko nekčoreder. Odi hoscina kerda avri andre bar (zahrada) le palaciskeri a likerelas efta dživesa. ⁶ E bar sas šukares obthodi le firhanga la dragaňa bavlnatar, so sas parņi the belavo, a figinde len upre pre mramoriskere slupi le rupune obručkenca the le špargenca, so sas kerde le lole pochtanendar. Mek thode pre bar o rupune the somnakune valendi. E phuv pre bar sas obthodi igen but šukare mozaikenca le lole blištace barorendar, le parne mramoristar the le šukare mušlendar.

---

* **1:1** Oda hin: o Xerxes. † **1:1** Abo: Etiopija

⁷ O moľa pes davkerenas andro somnakune kuća. Dojekh ole kućendar sas aver a e kraliskeri mol sas igen but, bo o kralis sas igen sćiro. ⁸ Sako šaj pijelas avke, sar kamelas, bo o kralis prikazindā peskere sluhenge andral o palacis, hoj te den savoren ajci, keci on kamena.

E kralovna na šunel le kralis

⁹ Akor kerđa the e kralovna Vašti hoscina andro kraliskero palacis prekal o džuvľa.

¹⁰ Pal eŧta dživesa, sar imar o kralis Ahasver piľa but mol a sas andre laćhi dzeka, vićindā peskere eŧta eunuchen†: le Mehuman, le Biztas, le Charbonas, le Bigtas, le Abagtas, le Zetar the le Karkas. ¹¹ Phendā lenge: “Vićinen mange la kralovna Vašti, hoj te avel ke ma, a mi thovel peske e koruna pro šero!” Bo e Vašti sas igen šukar džuvľi a ov kamelas te sikavel lakero šukariben le nipenge the le anglune muršenge.

¹² Sar avle ke late o sluhi le kraliskere ole lavenca, e kralovna Vašti odphendā leske: “Na džav!” Vašoda o kralis cholisalĭľa.

¹³ Avke sar o kralis furt kerelas, sar pes kamelas te dodžanel, so phenel o zakonos a so majinel pal oda te kerel, vićindā peske le godavere muršen. ¹⁴ Sas ke leste nekpašeder eŧta murša andral e Medsko the Perziko phuv: o Karšenas, o Šetar, o Admatas, o Taršiš, o Merešis, o Marsenos the o Memuchan. Lenge sas furt domuklo te vakerel le kraliĭha, bo sas len nekbareder thana andro krališagos.

---

† **1:10** O eunuchi sas o anglune sluhi le kraliskere.

¹⁵ O kralis lendar phučla: “So phenel o zakonos pre oda, so kerda e kralovna e Vašti, te na šunda, so diña avri o kralis Ahasver le sluhenca, save sas bičhade ke late?”

¹⁶ Akor phenda o Memuchan le kraliske the ole muršenge, save sas andre bari rada: “Šunen! E kralovna e Vašti na kerda namištes ča le kraliske, ale the savore uradnikenge a mek dojekhe muršeske andral e kraliskeri phuv!

¹⁷ Mek te pes došunena savore romña, so kerda e kralovna, akor the on dikhena tele peskere romen, bo phenena peske: ‘O kralis Ahasver vičinda la kralovna, hoj ke leste te džal, a oj na geľa!’ ¹⁸ A mek te pes pal e kralovnakere lava došunena o romña le anglune muršengere andral e Medija the Perzija, mek adadžives the on vakerena avke peskere romenca a na šunena len. No olear avela ča bare vesekedišagi the e choli. ¹⁹ No tu, kralina, te tuke hin ada pre dzeka, de avri nevo zakonos, hoj e Vašti imar šoha (ňikda) našti avel anglo kralis. Mi el pisimen andro Medsko the Perziko zakonos, hoj pes te dolikerel pro furt. O kralis mi del lakero than avra džuvľake, ko hin feder sar oj! ²⁰ Te šunela dojekh romňi le kraliskero nevo zakonos, so diña avri prekal calo peskero krališagos, akor peske likerela peskere romes, či hin barvalo vaj čoro.”

²¹ Le Memuchanoskeri rada sas pre dzeka le kraliske the le anglune muršenge a o kralis kerda avke, sar ov phenda. ²² Rozbičhada o lila maškar peskere manuša andre dojekh provincija le krališagoskeri, andre dojekh čhib

the pisišagos. Pisinda, hoj dojekh murš te lidžal peskero kher a pre leskero lav les sako te šunel.

2

E Ester ačhel kralovnake

¹ Sar imar pregela e choli le kraliskeri le Ahasveroskeri, furt gondolinelas pre oda, so kerda e kralovna Vašti, the pre oda, so sas pal late avridino andro zakonos. ² Palis le kraliskere sluhi, save pašal leste kerenas, leske phende: “Kralina, de, hoj tuke te arakhen so nekšukareder pačivale čhajen. ³ Ačhav andre savore provinciji (kraji) le krališagoskere manušen, hoj te kiden avri le nekšukaredere pačivale čhajen. Mi anen len andro kraliskero foros Šušan ko Hegaj, ke tiro eunuchos, savo merkinel pre savore džuvla le kraliskere, a o Hegaj len mi del veci pro šukariben. ⁴ Odi čhaj, savi ela pre dzeka le kraliske, mi ačhel kralovnake vaš e Vašti.” Kada sas le kraliske pre dzeka a kerda avke.

⁵ Andro foros Šušan bešelas jekh Židos, savo pes vičinelas Mordekaj. Ov sas andral o Benjaminiko kmeños a sas o čhavo le Jairoske. O Jairus sas o čhavo le Šimejoske a o Šimej sas o čhavo le Kišoske. ⁶ Sar o kralis Nebukadnecar iła avri le kralis le Jechonijah andral o Jeruzalem, akor sas ilo the o Mordekaj le zaphandle manušenca. ⁷ O Mordekaj bararelas le bačiskera čhajora sar peskera čha, bo na sas la aňi daj aňi dad. Lakero nav sas Hadassa, ale vičinelas pes the Ester. Sas igen šukar čhaj.

⁸ Sar pes diňa avri le kraliskero zakonos, chudle te skidel upre but čhajen andro foros Šušan ko Hegaj a merkinelas pre lende. ⁹ Ole Hegajoske sas e Ester igen pre dzeka a diňa la o veci pro šukariben the oda nekfeder chaben. Diňa la mek eŧta šukare služobničken andral o palacis a ke oda len diňa nekfeder than andro haremos le kraliskero.

¹⁰ No e Ester ňikaske na phenda, kaskeri hiňi, aňi andre savo narodos uliľa (pes narodzinda), bo o Mordekaj lake phenda, hoj ňikaske te na vakerel, ko hiňi. ¹¹ O Mordekaj pes sako džives predžalas angle dvora le haremoskeri, kaj bešelas e Ester. Kamľa te džanel, sar lake ode hin a so pes laha kerel.

¹² Dojekha čha pririchtinenas jekh berš, hoj te el šukar, medik na džalas ko kralis. Sas oda avke avridino, hoj la makhenas šov čhon le mirrakere olejoha a palis la makhenas šov čhon le voňave mascenca the aver vecenca pro šukariben. ¹³ Akor, sar avelas o šoros pre odi čhaj, lidžanas la ko kralis. Sar džalas andro kraliskero palacis, šaj urelas pre peste andral o haremos, so ča kamelas. ¹⁴ Oj džalas ko kralis rači, no sar tosara odarik avelas avri, džalas andre aver haremos paš o kraliskero sluhas šaašgaz, savo merkinelas pre aver kraliskere džuvľa. Odi čhaj, savi leske na sas pre dzeka, imar pes na dochudelas pale paš o kralis, te na sas vičimen pal o nav.

¹⁵ Sar avľa o šoros pre Ester (pre čhaj le Abichajiloskeri, sava bararda avri o Mordekaj), hoj te džal ko kralis, na mangelas nič; ča oda,

so lake o Hegaj phendā. Dojekheske, ko dikhla la Ester, sas takoj pre dzeka. ¹⁶ No ligende la Ester ko kralis Ahasver andro dešto (10.) čhon, oda sas o čhon Tebet, andro eftato berš leskere krališagostar.

¹⁷ Sar dikhla o kralis la Ester, kamelas la buter sar savore čhajen. Oj leske sas buter pre dzeka a presikada lake bareder pačiv sar savore pačivale čhajenge. Thoda lake pro šero e kraloviko koruna a ačhada la kralovnake vaš e Vašti. ¹⁸ Avke kerda o kralis bari hoscina prekal e Ester a vičinda savore peskere anglune muršen the le uradņiken. Diņa avri baro inepos prekal dojekh provincija a ščirones rozdavkerelas le manušenje o dragane dari.

O Mordekaj zachrañinel le kralis

¹⁹ Sar dujtovar anenas jekhetane le čhajen, o Mordekaj ačila uradņikos andro palacis*. ²⁰ E Ester mek furt likerelas andre peste, kaskeri hiņi a andre savo narodos ulila (pes narodzinda). Na phenda oda avri ñikaske, avke sar lake oda phenda o Mordekaj. Oj les šunelas, avke sar oda ciknovarestar furt kerelas.

²¹ Andre oda časos, sar o Mordekaj ačila uradņikoske, sas ode ipen duj eunuchi, o Bigtan the o Tereš, save merkinenas paš o vudar le kraliskero. On igen sas choľamen pro kralis a dovakerenas pes, sar le kralis te murdaren. ²² O Mordekaj pes savorestar dodžanla a sa phenda avri la kralovnake Esterake. Oj palis gela a vakerelas sa le kraliske vaš o Mordekaj. ²³ Pal

---

* **2:19** E Hebrejiko čhib: bešelas andre kraliskeri brana

oda lav, so šunda o kralis, pes dodžanle, hoj hin o čačipen. Ole sodujen eunuchen ile te umblavel (te figinel). Savoro, so pes ačhiła, pisinde andre kronika (zvitkos pal o čirlatune veci) paš o kralis.

3

O Haman kamel te murdarel le Židen

¹ O kralis Ahasver hazdña upre le Agagitos Haman, savo sas le Hammedatoskero čhavo. Ačhada les pro nekbareder than upral savore raja andro peskero krališagos. ² Akor savore uradñika, save sas andre dvora le kraliskeri, sar dikhle le Haman, bandonas anglal leste, avke sar oda phenda o kralis. Ale o Mordekaj na kamelas te perel pro khoča aňi te bandol anglal leste.

³ Akor o kraliskere uradñika, save sas andre dvora, chudle te dovakerel le Mordekajiske: “Soske tu na dolikeres oda, so o kralis diňa avri?” ⁴ Dovakerenas leske sako džives, no ov len na šunelas, bo phenda lenge, hoj hino Židos. Vašoda gele ko Haman a phende leske pal oda, bo kamle te dikhel, či leske oda predžala.

⁵ Sar o Haman dikhla pro Mordekaj, hoj ov čačes na perel pro khoča aňi na bandol anglal leste, sas pre leste igen cholamen. ⁶ Sar pes mek došunda o Haman, andral savo narodos hin o Mordekaj, phenda peske: “Na murdarava ča les, ale the leskero calo Židoviko narodos, so dživen andre calo Ahasveroskero krališagos.”

⁷ Sar imar kralinelas o kralis Ahasver dešuduj (12) berš, andro ešebno (peršo) čhon, so pes vičinelas Nisan, chudle te losinel vaš o Haman, hoj pes te lel avri o džives the o čhon. No o losi

(“o purim”) pele pro dešutrito (13.) džives andro dešudujto čhon, so hin o čhon Adar.

⁸ Akor o Haman phenda le kraliske: “Hin ade jekh narodos, so hine rozčhide maškar o narodi andral savore provinciji (kraji) tire krališagostar. Lengero zakonos hin aver sar o zakonos savore narodengero a na dolikeren le kraliskero zakonos. Nane mištes prekal o kralis oda te mukel ča avke. ⁹ Te o kralis domukela, mi del avri ajso zakonos, hoj dojekh Židos te el murdardo. Me dav miro lav, hoj počinava trin šel the saranda ezera (340 000) kili rup le uradņiken, hoj len te thoven andre kraliskere pokladņici.”

¹⁰ Sar šunda o kralis kala lava, ila tele pal o anguš e angrusi a diņa le Hamanoske, le Hammedatoskere čhaske, le Židengere ņeprijateljiske. ¹¹ Akor phenda le Hamanoske: “Muk tuke tire love a dža. Ker ole narodoha, so ča tu kames.”

¹² Pro dešutrito (13.) džives ešebne čhonestar vičinde peske le uradņiken, so pisinenas o zakoni. On pisinenas savoro, so o Haman lenge vakerelas, andre dojekh čhib the pisišagos prekal dojekh provincija. No pisinenas oda, so ov phenda, savore vladarenge the le guvernerenge the le princenge andral ola provinciji. Savoro sas pisimen andro nav le kraliskero le Ahasveroskero a sas oda zapečafimen leskera angrusaha. ¹³ Ola lila rozbičhavkerenas andre savore kraliskere provinciji le sluhenca pro graja. Sas andre pisimen: “Andro dešudujto (12.) čhon, so hin Adar, pro dešutrito (13.)

džives, savoren Židen murdaren avri a ņikas na muken te dživel, le ternendar dži ko phure, le džuvlendar dži ko čhavore.” Sas lenge domuklo, hoj savoro, so hin le Židen, peske šaj len. ¹⁴ Oda, so sas pisimen andro lila, sas avridino sar zakonos prekal dojekh provincija, hoj te džanel te el pririchtimen dojekh narodos pre oda džives.

¹⁵ Mekča, so avla avri o zakonos andro kraliskero foros Šušan, o sluhi pro graja chudle takoj te rozlidžal ola lila. Palis o kralis the o Haman peske bešle tele a chudle te pijel. Ale o manuša andre oda foros Šušan na džanenas, so te kerel, bo ačhile bi e godi.

4

O Mordekaj mangel la Esteratar e pomoca

¹ O Mordekaj pes dodžanla pal savoro, so pes ačhila. Čingerda pre peste o gada, urda pre peste o gone a pro šero peske čivkerelas popolos. Palis geła andro foros a igen zoraes the phares chudla te rovel. ² Avke doavla ča paš e kraliskeri brana, bo andro palacis ņiko našti geła upre urdo andro gono. ³ Všadzik andre dojekh provincija (krajos), kaj pes dochudla le kraliskero lav, so sas leskero zakonos, pes o Židi zdžanas a likerenas o postos andre bari žala the roviben. Urenas pre peste o gone a pašlonas peske andro popolos.

⁴ Palis avle la Esterakere služobnički pal e kraliskeri dvora the lakere eunuchi a phende lake savoro, so pes ačhila. La kraľovnake sas

pharo a phenda lenge: “Džan ko Mordekaj a čhiven pal leste tele o gono. Uren les upre andro gada.” Ale ov na kamla. ⁵ Avke e Ester vičinda ke peste jekhe kraliskere eunuchos le Hatach. Bičhada les ko Mordekaj, hoj pes te dodžanel, so les trapinel a soske pes avke likerel.

⁶ O Hatach geľa ko Mordekaj pro pľacos, kaj sas e kraliskeri brana, hoj lestar te phučel, so pes ačhiľa. ⁷ Akor o Mordekaj savoro vakerelas le Hatachoske, so pes leske ačhiľa a mek pal o love, keci kamel te del o Haman andre kraliskeri pokladnica, te dela le Židen te murdarel. ⁸ Diňa le eunuchoske jekh lil ole zakonostar, so sas avridino andro foros Šušan, hoj les lake te sikavel a te rozvakerel, pal soste džal. Bo kamla, hoj pes e Ester te dodžanel savorestar, so kerđa o Haman. A phenda le Hatachoske: “Dža ke Ester a phen lake, hoj mušinel te džal ko kralis pes te mangel vaš peskero calo narodos, hoj len te na del te murdarel.”

⁹ Avke o Hatach geľa ke kralovna Ester a rozvakerđa lake, so vakerelas o Mordekaj. ¹⁰ Ale e Ester bičhada pale le Hatach, hoj te phenel le Mordekajiske: ¹¹ “Savore sluhi the o nipi andral e kraliskeri phuv džanen pal o zakonos, hoj dojekh murš vaj džuvli, ko džala andre andruňi dvora a kas o kralis na vičinda, mušinela te merel. Ča oda, pre kaste o kralis sikavela peskere somnakune žezloha, na merela. No na vičinde man, hoj te džav ko kralis, imar tranda (30) dživesa.”

¹² O Mordekaj šunda o lava la Esterakere ¹³ a odphenda lake pale: “Ma gondolín tuke, hoj ča tu

jekh na mereha savore Židendar, bo sal andro kraliskero palacis. ¹⁴ Te akana aveha čhit, odi zachrana šaj avel avrestar prekal o Židi a ena zachrañimen, ale tu the tiri famelija merena. No ko džanel, či tu na ačhilal kraľovnake ipen vaš oda, so pes akana kerel.”

¹⁵ E Ester pale odphenda le Mordekajiske: ¹⁶ “Dža, kide avri savoren Židen, saven arakheha andro foros Šušan, a poscinen tumen vaš ma. Ma chan a ma pijen trin dživesa the trin rača. Me man avke poscinava the mire služobničkenca. Paľis džava ko kralis, choc džanav, hoj oda le kraliskero zakonos na domukel. Te majinava te merel, mi merav.”

¹⁷ Akor geľa o Mordekaj het a kerďa sa avke, sar leske phenda e Ester.

5

E kraľovna Ester anglal o kralis

¹ E kraľovna Ester pes pro trito džives urďa andre kraľoviko ruchos a geľa andro palacis andre andruñi dvora a thoda pes te ačhel anglo oda than, kaj bešel o kralis. O kralis ipen bešel as pre peskero tronos, pre oki sera, khatar pes delas te dikhel pro vudar andre dvora. ² Sar dikhľa o kralis la kraľovna Ester te ačhel pre andruñi dvora, takoj leske sas pre dzeka a nacirdľa pre Ester o somnakuno žezlos, so likerelas andro vast. Oj geľa ke leste a chudľa le kraliskero žezlos le agorestar.

³ O kralis phučla la Esteratar: “Savo hin tut mangipen? Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁴ “No te hin oda le kraliske pre dzeka,” phenda e Ester le kraliske, “mi avel o kralis adadžives le Hamanoha pre hoscina, so leske pririchtindom.”

⁵ Avke o kralis phenda le sluhenge: “Džan sigo, anen le Haman, avke sar oda kamla e Ester.”

Palis o kralis the o Haman gele pre hoscina, so kerdā e Ester. ⁶ Sar pijenas e mol, o kralis phenda la Esterake: “Phen mange, so kames, a oda pes ačhela. Choc mangeha jepaš le krališagostar, dava tuke les.”

⁷ E Ester leske odphenda: “Hin man ke tut mangipen a the vareso, so kamav. ⁸ Te me tuke, kralina, som čačes pre dzeka a te mange deha savoro, so mangava, a kereha oda, so kamav, vičnava tut, kralina, the le Haman pale pre miri hoscina, so kerava prekal tumende. Tajsā tuke, kralina, odphenava, so tu mandar phučes.”

O Haman kamel te umblavel le Mordekaj

⁹ Sar o Haman džalas khere, igen radisaolas a sas leske igen mištes. Ale sar dikhla le Mordekaj paš e kraliskeri brana, hoj aňi na uštıla aňi na daralas lestar, sas pre leste igen choamen. ¹⁰ Ale o Haman pes zlikerdā a džalas khere.

Sar doavla khere, vičinda peske le prijatelen the peskera romňa la Zereš. ¹¹ Palis pes o Haman angle lende lašarelas, savo baro hin leskero barvalipen, keci čhave les hin, a sar les hazdňa o kralis upre upral savore peskere anglune murša the raja. ¹² A vakerelas lenge: “Ale mek oda nane

savoro! Adadžives man e kralovna Ester vičinda pre hoscina a somas ode ča me le kraliha. No e kralovna kerela tajsa pale hoscina! Vičinda man jekhetane le kraliha! ¹³ Ale prekal mande oda nane nič, sar dikhav te bešel paš e kraliskeri brana le Židos le Mordekaj.”

¹⁴ Ale leskeri romni e Zereš the savore leskere prijatela leske phende: “De te ačhavel e umbladi (šibeñica) le kaštestar uči bišuduj (22) metri a mang tosara le kralis, hoj le Mordekaj te del upre te figinel. Palis tu ča dža le kraliha radišagoha pre odi hoscina!”

Le Hamanoske sas kala lava pre dzeka a diña te kerel e umbladi.

6

O kralis hazdel upre le Mordekaj

¹ Odi rat o kralis naši sovelas a phenda le sluhenge: “Anen mange e kronika, andre savi hin pisimen savoro, so pes ačhila mire krališagostar, a pregenen mange andral.” ² Sar genenas, dodžanle pes, hoj o Mordekaj phenda avri pro eunuchi, pro Bigtan the pro Tereš, pre ola sluhi, save merkinenas paš o vudar le kraliske, save kamenas te murdarel le kralis.

³ “So chudla o Mordekaj vaš oda, so kerda prekal ma?” phučla lendar o kralis.

“Na chudla nič,” odphende leske o sluhi.

⁴ Akor phučla o kralis: “Ko hin avri pre dvora?” Ipen akor avla o Haman andre dvora le palaciskeri te phenel le kraliske, hoj le Mordekaj te umblavel (te figinel) pre kaštuñi umbladi (šibeñica), so leske ov korkoro diña te kerel.

⁵ Le kraliskere sluhi leske phende: “Kralina, o Haman hino avri pre dvora.”

“Mi avel andre,” phendā o kralis. ⁶ O Haman geła andre a o kralis lestar phučła: “So kampil te kerel oleske, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv?”

A o Haman peske phendā: “Kaske avreske kamlahas o kralis buter te presikavel e pačiv, te na mange?”

⁷ Vašoda o Haman odphendā le kraliske: “Te kames, kralina, varekaske te presikavel e pačiv, ⁸ mi anen leske o ruchos, so urel ča o kralis, a mi anen leske the le grajes la kraliskera korunaha, pre savo ča o kralis bešel. ⁹ Phen jekheske tire nekbareder rajendar, hoj leske te anen ruchos the le grajes, a mi urel oles, kaske kamel o kralis te presikavel e pačiv. Palis les mi thovel te bešel pro graj pro foros a mi vičinen anglal leste: ‘Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!’ ”

¹⁰ Akor phendā o kralis le Hamanoske: “An takoj o ruchos the le grajes, pal savo vakerehas, a avke de pačiv le Židos le Mordekaj, savo bešel paš e brana. Ma muk avri nič olestar, so phendāl!”

¹¹ Avke o Haman ilā le grajes the o ruchos, urđa les pro Mordekaj a thoda les te bešel pro graj a predžalas pes leha maškar o foros a vičinelas anglal leste: “Avke pes presikavel e pačiv oleske, kas kamel o kralis upre te hazdel!”

¹² Avke o Mordekaj avla pale andre kraliskeri brana. No o Haman andre bari ladž garuđa

o muj a denašel as khere. ¹³ Rozvakerđ a oda savoro avri peskera romňake la Zerešake the peskere prijateľenge, so pes leske ačhila.

Leskere godaver murša the e romňi e Zereš phende: “Te hino o Mordekaj andral o Židoviko narodos, phenav tuke, kada hin mekča o agor oleske, so pes tuha ačhela, hoj na ňerineha (na zvifazineha) upral leste. Merkin pre tu, bo čačas na dopereha mištes.” ¹⁴ Mek leha vakerenas, sar avle le kraliskere sluhi, te lel le Haman ke kralovna Ester pre hoscina.

7

O Haman hino potrestimen

¹ O kralis the o Haman sas pale pre hoscina ke kralovna Ester. ² Pro dujto džives, sar pijenas e mol pre hoscina, o kralis pes pale phučla latar: “So prekal tu šaj kerav Ester? Ča phen mange a dava tuke dži jepaš mire krališagostar.”

³ E kralovna Ester odphendā: “Ó, kralina, te arakhlom o kamiben andre tire jakha a te tuke som pre dzeka, mangav tut vaš o miro dživipen the vaš o dživipen mire narodoske. Kada hin oda, so tutar me mangav. ⁴ Bo samas bikende me the miro narodos, hoj amen te murdarden avri. Te majindamas ča te el bikende sar otroka, na phendomas nič, hoj tuke te na kerav mek buter pharipen.”

⁵ O kralis pes la Esteratar phučla: “Ko hin oda? Kaj hin oda, savo kamel ajs o vareso te kerel?”

⁶ “Oda ňeprijateľis hin kada nalačo Haman!” odphendā leske e Ester.

Sar oda šunda o Haman, parñila avri andro muj anglo kralis the angle kralovna. ⁷ Akor o kralis cholisalila a uštila pal oda than, kaj pijenas e mol, a gela avri andre bar (zahrada) paš o palacis. O Haman andre odi dar uštila a gela ke kralovna Ester te mangel la vaš peskero dživipen, bo dikhla, hoj o kralis les kamel imar te del te murdarel.

⁸ Sar o kralis avelas pale andral e bar le palacistar pre oda than, kaj sas e hoscina, akor ipen o Haman gela te pašlol paš lakere pindre pre odi valenda, kaj e kralovna Ester pašlolas, a mangelas la vaš peskero dživipen. Sar o kralis dikhla, so kerda, phenda leske: “Tu mek kames paš mande andre miro kher te pašlol la kralovnaha?”

Sar phenda o kralis kada lav, o sluhi takoj garude le Hamanoske o muj. ⁹ Avke jekh le eunuchendar, savo pes vičinelas Charbonas, phenda le kraliske: “Avri hin e kaštuñi umbladi (šibeñica), so diña imar anglal te kerel o Haman prekal o Židos Mordekaj, savo zachrañinda le kralis. Odi umbladi ačhel paš o Hamanoskero kher a hin uči bišuduj (22) metri.”

Akor o kralis phenda: “Figinen le Haman upre!” ¹⁰ On gele a figinde le Haman pre kaštuñi umbladi, so diña te kerel prekal o Mordekaj. Akor le kraliskeri choli preačila.

8

Le kraliskero zakonos prekal o Židi

¹ Mek andre oda džives o kralis Ahasver diňa la kralovnage Esterake o kher le Hamanoskero, oleskero, savo kamla te murdarel avri le Židen. Sar e kralovna Ester palis vakerelas le kraliske, so hin lake o Mordekaj, ov sas vičimen anglo kralis. ² Avke o kralis ila tele pal o vast e angrusi, so sas angloda le Hamanoste, a diňa le Mordekajiske. E kralovna Ester ačhada le Mordekaj upral le Hamanoskero majetkos.

³ E Ester pes pale mangelas angle le kraliskere pindre, rovelas a mangelas les, hoj te na domukel oda, so kamla te kerel o Agagitos Haman le Židenge. ⁴ Akor o kralis nacirdla ke Ester pale peskero somnakuno žezlos a e Ester uštila anglo kralis.

⁵ “Kralina miro,” phenda e Ester, “te tuke som šukar angle tire jakha a te tuke hin ada pre dzeka a mek man čačes dureder kames a te tuke gondolines, hoj hin oda mištes, so vakerav, de te pisinel lila, hoj oda, so diňa avri o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, pes te zaačhavel, hoj le Židen andral savore kraliskere provinciji (kraj) te na murdaren avri. ⁶ Sar šaj dikhav, kralina, pre miro narodos the pre miri famelija, hoj len džan te murdarel? Sar šaj dikhav pre oda?”

⁷ Avke o kralis Ahasver phenda la kralovnage Esterake the le Mordekajiske: “Le Hamanoskero kher diňom la Esterake, bo les diňom te umblavel (te figinel) pre umbladi (šibeňica) vaš oda, hoj kamla te murdarel le Židen. ⁸ Ale o zakonos, so ov diňa avri, pes na del te čerinel, bo me imar thodom la angrusakero znakos pre oda lil. Ale

me šaj kerav oda, hoj tumenge akana domukava te del avri nevo zakonos. Keren avke, sar džanen prekal e zachrana tumare narodoske, a thoven upre miro znakos.”

⁹ Avke pes ačila, hoj andro bišutrito (23.) džives andro trito čhon Sivan o Mordekaj peske vičinda le kraliskere uradņiken, hoj te pisinel lil prekal o Židi, vladara, guvernera the princi andro šel the bišuefta (127) provinciji la Indijatar dži ko Kuš. Sas pisimen prekal dojekh phuv the narodos andre lengeri čhib the pisišagos a the le Židenge lengeri čhibaha the pisišagoha.

¹⁰ O Mordekaj diņa oda džives te pisinel ola lila andro Ahasveroskero nav a thoda upre le kraliskero znakos. Andral e kraliskeri maštalņa diņa te rozlidžal le sluhenca pro igen sidarde graja ola lila.

¹¹ Andre oda lil o kralis domukla le Židenge andral dojekh foros, hoj pes te zdžan jekhetane a te na den pes te murdarel. Te o slugađa andral aver phuva abo narodos kamlahas len te murdarel, hin lenge domuklo savoren slugaden lengere romņenca the čhavenca te murdarel, hoj ņiko lendar te na ačhel džido, a šaj peske len oda, so hin lengero. ¹² Andre jekh dešutrito (13.) džives the andro dešudujto (12.) čhon Adar sas lenge tiš oda domuklo te kerel andre savore provinciji le Kraliskere le Ahasveroskere. ¹³ Oda lil majinda te el avridino sar o zakonos prekal savore provinciji, hoj o Židi te en pririchtimen pes te marel peskere ņeprijatelenca, sar oda džives avela. ¹⁴ O sluhi gele pro graja a sidarenas pro

drom, avke sar lenge oda o kralis phenda. O zakonos sas avridino the andro foros Šušan.

O Židi radisaĽon

¹⁵ Sar o Mordekaj odgeĽa, sas pre leste urde ajse gada, so urelas the o kralis. Sas pre leste plaštŃs, so sas belavo the parno, a pro Ńero les sas bari somnakuĽi koruna. O plaštŃs sas sido le pochtanestar the lole purpurostar. O manuša andral o foros Šušan radisaĽonas. ¹⁶ Le Židen sas smirom the bachtalo džives. Predživenas baro radišagos a vŃadzik lenge o nipi presikavenas e pačiv. ¹⁷ Andre savore fori, phuva the vŃadzik, kaj pes dochudĽa le kraliskero lav the leskero zakonos, sas le Židen baro radišagos a kerde peske inepos the hoscini. But manuša andral aver narodi pes pridenas ko Židi, bo pes lendar daranas.

9

O Židi murdaren peskere űeprijatelen

¹ Andro deŃudujto (12.) čhon Adar pro deŃutrito (13.) džives, sar pes majinda te kerel pal o zakonos, so sas avridino, peske o űeprijatela gondŃlinenas, hoj űerinena (zvitazinena) upral o Židi. Ale ačhiĽa pes oda, so űiko na uŃarelas, hoj le Židen sas bareder zor sar len. ² Andral dojekh provincija (krajŃs) le kraliskeri le Ahasveroskeri pes savore Židi jekhetane zgele andre peskere fori, hoj pes te maren ole manuŃenca, save len kamenas te murdarel. Anglo Židi űiko na obačhiĽa, bo pre

savore narodi avla bari dar. ³ Palis savore princi, uradnika the guvernera andral savore provinciji ačhenas paš o Židi, bo avla pre lende bari dar anglo Mordekaj. ⁴ Le Mordekaj sas baro lav anglo kralis a došunde pes pal leste andre dojekh provincija. Ov sas furt zoraleder.

⁵ Akor o Židi marenas savore peskeren neprijatelen le šablenco a mudarkerenas len avri, hoj niko lendar te na ačhel džido. Kerenas lenca, so ča kamenas. ⁶ Ča andro baro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen. ⁷ Mule the o Paršandat, o Dalfon, o Aspatas, ⁸ o Poratas, o Adalijas, o Aridatas, ⁹ o Parmaštas, o Arisaj, o Aridaj the o Vajzatas. ¹⁰ On sas o deš čhave le Hamanoskere, savo sas čavo le Hammedatoskero, le Židengero neprijatelis. Ale o Židi na ile nič olestar, so ačhiła pal lende.

¹¹ No mek oda džives pes o kralis došundā, keci manuša sas murdarde andro foros Šušan, ¹² a phendā la kralovnake Esterake: “Došundom man, hoj andro foros Šušan o Židi murdarde pandž šel (500) muršen the le deše Hamanoskere čhaven. So kerde mek pre okla mire provinciji? Te hin tut mek vareso, hoj tuke te kerav, phen mange!”

¹³ “Te tuke oda hin pre dzeka, kralina,” odphendā e Ester, “domuk le Židenge, hoj tajsa te keren oda, so kerde adadžives. O tela le Hamanoskere čhavengere mi en figimen pre umbladi (šibeñica).”

¹⁴ Avke o kralis phendā, hoj oda te keren. A

andro foros Šušan o kralis diña avri zakonos, hoj le Hamanoskere deše čhavengere tela te figinen pre umbladi. ¹⁵ Pro dešuštarto (14.) džives andro čhon Adar pes pale zgele o Židi andro foros Šušan a murdarde trin šel (300) muršen. A avke sar angloda na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende.

¹⁶ A mek andral aver provinciji o Židi pes jekhetane zdžanas, hoj pes te maren peskere neprijatelenca, hoj te el len smirom lendar. Murdarde eftavardeš the pandž ezera (75 000) manušen, ale na ile nič le barvalipnastar, so ačila pal lende. ¹⁷ Oda pes ačila pro dešutrito (13.) džives andro čhon Adar, ale pro dešuštarto (14.) džives peske kerde hoscina. Oda džives oslavinenas sar baro inepos. ¹⁸ No andro foros Šušan pro dešutrito (13.) the dešuštarto (14.) džives o Židi murdarenas peskere neprijatelen a pro dešupandžto (15.) džives pes zgele, hoj peske te keren inepos. Andre oda džives igen radišalonas a sas len bari hoscina. ¹⁹ Vašoda le Židenge, save dživen andro gava, hin o dešuštarto (14.) džives sar inepos, kaj peske jekh aver davkeren o dari.

O Inepos Purim

²⁰ Palis o Mordekaj pisinda andre savoro, so pes ačila, a diña te bičhavel o lila savore Židenge, save sas pašes the dur, andre savore provinciji le kraliskere le Ahasveroskere. ²¹ A phenda lenge: “Sako berš mušinen te likerel o dešuštarto (14.) the dešupandžto (15.) džives

andro čhon Adar sar inepos, ²² bo andre ola dživesa, sar sas tumen imar smirom peskere nepřijatelendar, pes čerinda tumari žala pro radišagos a o roviben pro bachtalo džives. Avke likerem peske ola dživesa sar inepos a jekhetane maškar peste davkeren o chaben a le čoren o dari.”

²³ Avke o Židi oda priile a chudle te kerel, sar lenge oda pisinda o Mordekaj, ²⁴ bo o Agagitos Haman, o čhavo le Hammedatoskero, o nepřijatelis savore Židengero, rodelas, sar te murdarel le Židen. Ov čhida o losi “o purim”, pre savo džives len te murdarel. ²⁵ Ale sar o kralis pes dodžanla, hoj o Haman kamelas te murdarel le Židen, diňa le lileha te pisinel, hoj oda te visarel pre leste, a avke les the leskere čhaven diňa te figinel pre umbladi. ²⁶ A vašoda pes vičinel oda inepos Purim pal o Hebrejiko lav “pur”. Vaš savoro, so pes ačila, the vaš oda, so pisinda o Mordekaj andro lil, ²⁷ o Židi peske ile kala duj dživesa sar inepos. On, lengere potomki the ola, save pes ke lende priden, les likerem furt sako berš andre oda časos avke, sar sas pisimen andro lil. ²⁸ Kala duj dživesa peske mušinen te leperel a te dolikerel sako berš savore Židovike fameliji andre dojekh pokoleňje, andre dojekh phuv the andre dojekh foros. Kala dživesa o Židi mušinen te oslavinel o Purim pro furt a lengere potomki mušinen peske furt pre lende te leperel.

²⁹ Palis e kralovna Ester, e čhaj le Abichajiloskeri, pisinelas dujto lil jekhetane le Mordekajoha pal o Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro

furt. ³⁰ Ola lila rozbičhađa savore Židenge andro šel the bišuefta (127) kraliskere provinciji. Andro lila sas pisimen: “Mi el maškar tumende o smirom the o čačipen. ³¹ Me, e kralovna Ester, the o Mordekaj dav kada Inepos Purim, hoj pes te dolikerel pro furt; andre oda džives, so sas imar avridino, a mušinen les tumen the tumari cali famelija, o čhave the tumare potomki, te dolikeren a te ačhen andre oda džives andro postos zorale rovibnaha.” ³² Oda zakonos pal o Inepos Purim sas pisimen andro zvitkos, avke sar prikazinda e Ester.

10

Le Mordekajiskeri slava

¹ O kralis Ahasver diňa avri, hoj dojekh manuš andral savore phuva the ostrovi leske mušinen te del o daňe. ² Savore kraliskere bare the lačhe skutki, pal o baripen le Mordekajiskero the pal oda, sar les palis upre hazdňa, sas pisimen andro kroniki le Medske the Perzike kralenge. ³ Oda Židos Mordekaj sas dujto pal o kralis Ahasver, sas les baro lav anglo Židi a angle lengere jakha sas igen baro, bo kerelas savoro prekal oda, hoj te en andro smirom, a privakerelas pes vaš lende.

Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib 2019
Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2019 (New Testament+)

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes

Contributor: Slovak Bible Society

Eastern Slovak Romani New Testament Plus Portions

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani'. Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Books of the Old Testament are being added as the translation of the Old Testament progresses. Audio of the whole New Testament is available.

The text and audio are accessible on Bible.com; Biblia.sk; Bible.is; Romani.global.bible.

For further information, please contact Project Manager Pierre van Vuuren at pvanvuuren@twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849